

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande

Vicelanråd

Harry Jansson

Föredragande

Rättsakkunnig

Anna-Lena Sjöberg

Justerat

Omedelbart

Nr 177

Utlåtande om Statsrådets skrivelse till riksdagen om Europaparlamentets resolution om reform av EU:s valakt

ÅLR 2022/8346

838 Rk1a

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge utlåtande enligt **bilaga 1**.

Hänvisning
U 64/2022 rd

Stora utskottet, Finlands riksdag

SuV@eduskunta.fi

Kontaktperson
Anna-Lena Sjöberg

Ärende

Utlåtande om Statsrådets skrivelse till riksdagen om Europaparlamentets resolution om reform av EU:s valakt

Bakgrund

Vid sitt plenarsammanträde den 3 maj 2022 antog Europaparlamentet sin resolution (2020/2220(INL)), där Europaparlamentet föreslår Europeiska unionens råd att EU:s nuvarande valakt om Europaparlamentsval (76/787/EKSG, EEG, Euratom) ska upphävas och ersättas med en helt ny valakt av EU. Europaparlamentet har som mål att den nya valakten ska gälla under valet till Europaparlamentet 2024.

I resolutionen är en unionsomfattande valkrets det centrala förslaget och den mest betydande ändringen jämfört med nuläget. I den unionsomfattande valkretsen ska sammanlagt 28 ledamöter väljas till Europaparlamentet. Ledamöterna ska väljas utöver de ledamöter (705 i nuläget) som väljs i varje medlemsstat. Det innebär att det antal ledamöter i Europaparlamentet som tilldelats varje medlemsstat åtminstone inte för närvarande minskar. Efter valet 2024 ska det vara Europeiska rådet som ska fatta beslut om antalet ledamöter i den unionsomfattande valkretsen samtidigt som det fattar beslut om det antal ledamöter av Europaparlamentet som väljs i varje medlemsstat. Enligt artikel 14.2 i fördraget om Europeiska unionen (FEU) får antalet ledamöter av Europaparlamentet inte överstiga 751.

Statsrådet har sänt en U-skrivelse till riksdagen om Europaparlamentets resolution om reform av EU:s valakt. Stora utskottet har den 13 oktober 2022 begärt att Ålands landskapsregering lämnar ett skriftligt sakkunnigttrande över U-skrivelsen.

Landskapsregeringens ställningstagande

Landskapsregeringen understryker att det är hög tid att Åland ges den plats i Europaparlamentet som Åland har rätt till och som utlovats av den finländska regeringen.

Landskapsregeringen delar statsrådets bedömning att om förslaget antas innebär det ett behov av betydande ändringar i Finlands vallag (714/1998). En sådan revidering av

vallagen ser landskapsregeringen som en utmärkt möjlighet att samtidigt ändra vallagen så att Åland erhåller en plats i Europaparlamentet. Ålands deltagande i den nationella beredningen av EU-ärenden uppväger inte det faktum att Åland i betydligt högre grad än Finland har överlåtit stora delar av sin kompetens att självständigt besluta om sina angelägenheter till unionen. Ungefär 40 - 50% av de områden där Åland har lagstiftningsbehörighet är sådana områden där även EU har behörighet. Bara genom en egen representation har Åland en faktisk möjlighet att tillvarata sina intressen. En åländsk plats i Europaparlamentet behövs för att rätta till det demokratiska underskott som nu råder.

Landskapsregeringen konstaterar vidare att det inte finns något i förslaget som hindrar Finland från att dela upp landet i valkretsar.

Landskapsregeringen noterar att Statsrådet motsätter sig Europaparlamentets förslag om transnationella listor och således motsätter sig en övergång till ett system som är närmare en direkt proportionalitet. Finland har idag fler platser i Europaparlamentet än vad befolkningsantalet skulle räcka till i ett val med direkt proportionalitet. Att Åland skulle beredas en plats skulle alltså ligga helt i linje med det nuvarande systemet som också Statsrådet står bakom.

Landskapsregeringen förordar att EU:s valakt ska innehålla en skrivning om att medlemsstaterna i sina nationella vallagar ska säkerställa att regioner med lagstiftningsbehörighet får en direkt representation i Europaparlamentet, men konstaterar samtidigt att det även utan sådana skrivningar på EU-nivå är fullt möjligt för Finland att på egen hand säkerställa att Åland ges den representation i Europaparlamentet som Åland har rätt till. Som ett exempel kan nämnas att Belgien genom nationell lagstiftning har säkerställt att den tyskspråkiga minoriteten i landet har en egen representant i Europaparlamentet.

Vicelantråd

Harry Jansson

Rättssakkunnig

Anna-Lena Sjöberg

FÖR KÄNNEDOM Europaparlamentariker Nils Torvalds, celinda.nordqvist@europarl.europa.eu
Riksdagsledamot Mats Löfström, rosanna.blomster@riksdagen.fi
Ålands lagting, Självstyrelsepolitiska nämnden, carina.strand@lagtinget.ax
Landskapsregeringens ministerråd i Bryssel, anton.nilsson@formin.fi
